

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta: Ivan Valigura

Název diplomové práce: Vlakové sezení

Posudek:

Při hodnocení prací z oblasti funkčních produktů designu je užitečné popsat východisko, příp. ke srovnání uvést také popis optimálního řešení.

Design interiérů hromadné dopravy je dnes bohužel prostorem setkání lhostejnosti a reklamního divadla dopravců, kterým s chutí posluhují výrobci. Často jim chybí deklarace společenské odpovědnosti. Cestující je až na posledním místě, resp. na poslední místo se dostává skutečný komfort, který tělu cestujícího přináší užitek. Protože skutečný komfort je nákladný, dopravci volí na místo něj povrchní formu komfortu, kterou pojišťují reklamní masáží. Souvisí to mj. s jejich neschopností jasně deklarovat jednotlivé kvality interiéru (nízká profesní etika). Náhradou čitelného dělení kvalit do tří tříd je vytvářeno větší množství mlhavých kategorií, aby se v nich cestující neorientoval (třídy I a I+, prohození pořadí tříd „business“ a „first“, vymyšlení nejednotných matoucích názvů „relax“ apod.). Přitom objektivně jsou stále provozovány interiéry I., II. a III. třídy. Zatímco ke skutečnému komfortu patří především dostatek místa, přizpůsobitelnost jednotlivých parametrů různorodým potřebám jednotlivců (vč. klimatizace), funkční odstínění slunečního svitu záclonkami a žaluziemi, nedráždivé a zbytečně nedekorované prvky interiéru a WC spolehlivě umožňující opravdu praktickou hygienu, k povrchnímu komfortu patří (pod známým heslem „chléb a hry“) nabídky bezplatných nápojů, různých Blesků a Červených knihoven, také zábavní prvky audiovize vytvářející pro ostatní AV-smog. To samozřejmě neznamená, že by se kvalitní prvky v interiéru soudobé hromadné dopravy vůbec nevyskytovaly, ale jsou užívány náhodně a po občasných zlepšeních zcela nesystémově následují zase zhoršení, což potvrzuje známou zkušenost, že inovace nepřestávají vždy zdokonalení.

Pro konkrétní prvek sedadla vlaku druhé třídy jsou vymezeny dané kvality odbornou literaturou následujícím způsobem:

- opěrák musí mít výšku i pro opření hlavy (u III. třídy nikoliv)
- ve výši hlavy jsou potřebné boční opěrky vystupující alespoň 10 cm v úhlu bližším se 90° umožňující boční oporu pro krátký spánek stejně pro evropskou antropometrickou kategorii „velký muž“ jako „malá žena“
- sedák i opěrák mají umožnit příjemné užití uvedeným antropometrickým kategoriím s tím, že ve II. třídě šířka sedáku a opěráku nemusí přesahovat 48 cm
- područky mají být po obou stranách s tím, že u vedle sebe řazených sedadel jedna společná područka je k užití pouze jednomu z cestujících (v I. třídě musí mít každý svou)
- je vhodné, aby byly područky sklopné a nepřekážely tak při práci s notebookem nebo při relaxační změně polohy rukou
- zakončení područek směrem do prostoru, podobně jako jiné vystupující tvary nesmí být špičaté, zejména v prostoru mezi výškou dětských a dospělých očí
- opěrák a zejména sedák nemá být tvrdý, ani příliš měkký, má umožnit zaboření hýždí cca 1 cm
- materiál opěráku a sedáku má mít nízkou tepelnou vodivost a přiměřený antibakteriální charakter
- naklápění opěráku ve II. třídě není nutné, pokud existuje, stačí rozdíl 10°
- barevnost sedadel, stejně jako celého interiéru by měla být nedráždivá, volená tak, aby vadila co nejmenšímu počtu sociálních skupin
- pokud je součástí sedadla audiovize, sluchátka jsou nezbytností, stejně jako směrový rastr displeje, aby nebyl vytvářen do jiných úhlů pohledu AV-smog
- k příslušenství sedadla II. třídy má patřit zásuvka 230V, regulovatelná forma odstínění slunečního svitu a je-li v interiéru provozována vzduchotechnika, tak směrová a silová regulace jejího vyústění u sedadla

Projekt diplomanta Ivana Valigury většinu uvedených fyzických i psychických parametrů ergonomie kvalitně splňuje. Je to i proto, že designér dospěl k výslednému řešení po pečlivé analýze, kterou dokládá v příloženém ilustrovaném textu. K základům správné dokumentace projektu patří vždy zobrazení lidského těla v kontaktu, příp. interakci s produktem, což Valigurovy technické výkresy splňují. U designérských návrhů jde ale nejen o „zdravotní“, ale také o estetickou interakci. Produkt určený ke kontaktu s lidským tělem musí zůstat krásný, resp. měl by nabyt ještě vyšší působivosti právě při současném vizuálním působení s figurou člověka. Poněkud formálně se to většinou užívá v reklamě (fotografie modelek s nabízeným zbožím). Neformální efekt by měl vycházet z integrace vyšší kvality. Na rozdíl od technických výkresů však předložená práce u designérské vizualizace interakci s lidským tělem bohužel neobsahuje. V případě Valigurovy práce byla vhodně zvolena decentní nedráždivá barevnost. Inspirativní pestrost vnáší do interiéru svou různorodou tonalitou sami cestující. V kontaktu s nimi pak lze nebarevnost sedadel více ocenit.

V návrhu diplomanta lze vyzdvihnout zajímavou formu bočních odklápacích opěrek hlavy i fixaci dvojsedadla na podlaze, která umožňuje snadnější úklid. Za dílčí nedostatek považuji, že se diplomant trochu zhlédl v ladném, ale vinou špičatosti nebezpečném tvaru područky sedadla českého výrobce Borcad, podle návrhu designéra Španihela. Tento produkt byl oceněn mezinárodní porotou RED DOT DESIGN AWARD, což jen potvrzuje, že i tato věhlasná značka se týká převážně nebo dokonce pouze jen estetické kvality. Na druhé straně je u sedadla Ivana Valigury třeba pochválit, že zadní forma opěráku sedadla nepředpokládá umístění displeje, který je dnes dáván i do vozů II. tříd. Současné rozšíření notebooků a tabletů totiž činí AV-techniku v hromadných dopravních prostředcích zbytečnou, přičemž snadno regulovatelné polohy displejů soukromých notebooků méně vizuálně obtěžují spolucestující. Ke kvalitám práce patří také promyšlený způsob řešení sklápěcího stolku se dvěma stupni pantu. Toto nepochybně plus své práce mohl ale diplomant přesvědčivěji prezentovat jak v technickém výkrese, tak vizualizaci zobrazením více možných poloh a také kombinací stolku s položeným notebookem. K tomu by patřil i technický bokorys sedadla s lidskou postavou obsluhující notebook na uvedeném stolku.

Práce diplomanta přesvědčivě překračuje standard české produkce vlakových sedadel, a proto by ve prospěch školy byla medializace pod heslem „Nové sedadlo pro pendolino“, neboť dopravce v nejbližší době skutečně plánuje rekonstrukci interiérů těchto vlakových souprav.

Vzhledem k celkové kvalitě výsledku i přístupu k celému procesu navrhování doporučuji známku: A

Mgr. Tomáš Fassati
Praha, červen 2017

